

Hvorfor ikke tage skridtet fuldt ud?

Om mundtlig gruppeeksamen

Karen-Margrete Frederiksen

Cand.mag i dansk, historie og fremmedsprogspædagogik.
Roskilde Universitetscenter.
Har undervist i dansk som andetsprog i 14 år.

Mundtlig evaluering af sproglig kompetence foregår inden for langt de fleste undervisningsinstitutioner som en samtale mellem eksaminator og eksaminand.

I indvandrerundervisningen eksisterer der en lang række eksaminer og test: Afsluttende prøver som f.eks. Danskprøve 2, der giver adgang til videregående uddannelse, VUF-prøven (*Voksen UddannelsesForberedende prøve*), som bl.a. giver adgang til VUC, samt den erhvervsuddannelsesforberedende prøve, der er rettet mod tekniske skoler. Disse test og eksaminer er stort set landsdækkende; Århus amt har dog sin egen „Profiltest“.

I prøverne indgår der som regel både en skriftlig og en mundtlig prøve. Der er selvfølgelig variationer med hensyn

til indhold og form, men de har det til fælles, at det drejer sig om individuelle prøver, der hvad angår den mundtlige del af prøven er et anliggende mellem en eksaminand, en eksaminator og en censor.

I det sidste års tid har jeg været ansat på Roskilde Universitetscenter til primært at varetage danskundervisningen af udvekslingsstuderende.

Der eksisterer ikke læseplaner eller eksamensbestemmelser for denne undervisning, kun rammer for omfanget af kurserne. Undervisningen er tilrettelagt semestervis med et 100-lektioners begynderniveau og et 50-lektioners fortsættelsesniveau samt højere niveauer efter behov. De studerende deltager i undervisningen som et supplement til deres studier. De studerende er typisk i

landet ét eller to semestre. De fleste kommer fra europæiske universiteter, men der er også oversøiske studerende.

Da der ikke eksisterer læseplaner eller eksamensbestemmelser for undervisningen, er der rig mulighed for at eksperimentere både i undervisningen og med evalueringsformer.

Jeg har i de forløbne 2 semestre undervist og evalueret 2 begynderhold og et fortsætterhold. Jeg har udarbejdet både skriftlig og mundtlig eksamen. Den skriftlige eksamen har jeg ikke eksperimenteret med. Til gengæld har jeg forsøgt noget nyt med den mundtlige.

Mit udgangspunkt har været følgende:

- 1) frihed til at eksperimentere
- 2) RUC's traditioner for gruppearbejde
- 3) at tage den fulde konsekvens af en kommunikativ undervisning.

Dette udgangspunkt har ført til, at jeg har tilrettelagt den mundtlige eksamen som gruppeeksamen i grupper på to.

Evaluering af begynderundervisningen

Til begynderkurset arbejdede vi i forårssemestret med Lise Bostrup: „*Aktivt dansk*“, og i efterårssemestret med Mikael Køneke og Lone Nielsen: „*Etterren*“, der udkom i 1995. Jeg har i begge forløb suppleret med eget materiale.

De to materialer er produceret ud fra et funktionelt sprogsyn med en kommunikativ målsætning.

Umiddelbart før eksaminationernes start blev eksaminanderne ved lod-

trækning fordelt i 2- eller 3-mandsgrupper.

Proceduren for den mundtlige eksamen i forårssemestret var, at eksaminanderne skulle forberede 2 dialoger, som de fik udleveret stikord til. De fik 15 minutters forberedelsestid uden hjælpemidler. Selve eksaminationen bestod i, at de spillede deres to dialoger, som jeg derefter vurderede.

I dette semester har jeg afviklet den mundtlige eksamen på en lidt anden måde, idet eksaminationen har bestået af 1) en dialog og 2) en monolog. Proceduren var i øvrigt den samme: 15 minutters forberedelsestid uden hjælpemidler. Oplægget til eksaminanderne så eksempelvis sådan ud:

- 1) Lav en dialog af følgende situation:
A og B møder hinanden på RUC.
De siger goddag til hinanden og snakker om:
  - 1) hvordan det går
  - 2) hvad de lavede i går
  - 3) hvorfor B skal tidligt hjem i dag
  - 4) at gå i svømmehallen sammen.
- 2) Lav en monolog:
A: Fortæl om din bedste ven/veninde.
B: Fortæl om dit projekt/dine studier.

Eksaminanderne blev til monologerne instrueret om, at mens A (B) fremførte sin monolog, skulle B (A) lytte for derefter at stille 4-5 supplerende eller opklarende spørgsmål til monologen. Jeg forholdt mig tavs under eksaminationerne og koncentrerede mig om at lytte og notere.

Evaluering af fortsætterundervisningen

I fortsætterundervisningen, som jeg havde i efteråret 95, arbejdede vi med Grethe Maribo og Bodil Jeppesen: „Mere dansk”, 1992, som grundbog. „Mere dansk” er dialogbaseret og har studerende som én målgruppe.

Proceduren for den mundtlige eksamen var i vid udstrækning den samme som for begynderundervisningen:

- 1) Lav en dialog ud fra følgende situation:
Du (A) møder (B) lige efter sommerferien. I snakker om, hvor I har været henne, og hvordan I har haft det.
- 2) Lav en monolog:
A: Fortæl om skolesystemet i dit hjemland. Du kan sammenligne med Danmark og / eller andre lande du kender.
B: Fortæl om vejret / klimaet i dit hjemland. Du kan sammenligne med Danmark og / eller andre lande du kender.

Det har været en fornøjelse at gennemføre mundtlig eksamen på denne måde. Jeg vil pege på følgende forhold:

- Der er en behagelig atmosfære, idet meget af 'solist' nervøsiteten er fraværende.
- Forberedelsestiden får en uhyre vigtig funktion for selve eksamenssituationen, idet eksaminanderne i de 15 min. må udvise udstrakt samarbejds- og forhandlingsvilje om spro-

get for at kunne levere en overbevisende fremlæggelse.

- Der bliver i nogle tilfælde tale om ægte kommunikation, og under alle omstændigheder er kommunikationen meget mere levende end under en traditionel, eksaminatorstyret samtale.
- Det er langt mere interessant for eksaminator at lytte, og det er frem for alt langt lettere at evaluere, når man ikke skal deltage aktivt i samtalen.
- I et par tilfælde blev jeg præsenteret for sprog, som lå langt over det krævede niveau, og som jeg ikke havde kunnet tillade mig at fremprovokere under en traditionel eksamination.
- Jeg vil også fremhæve, at et af de mål, som ligger i dansk undervisningsvirksomhed, nemlig at elever lytter til hinanden og respekterer hinandens udsagn, vil kunne fremmes ved denne form for eksamen, som jo ikke kan fungere, hvis eksaminanderne ikke lytter til hinanden. Denne færdighed kan ikke opøves på 15 minutter, så derfor kunne man håbe, at indførelsen af mundtlig gruppeeksamen ville have den backwash-effekt, at både lærere og elever tog gruppearbejde alvorligt.

Jeg ser således mange gode grunde til at udvikle mundtlig eksamen i grupper; ikke mindst er det helt centralt, at en kommunikativ undervisning følges op af en eksamensform, der bygger på kommunikative principper. Derfor vil jeg opfordre til at tage skridtet fuldt ud.